- » Prepoznavanje nemačkog koji već poznajete
- » Uočavanje reči koje nisu ono što izgledaju
- » Usvajanje nemačkog izgovora

Poglavlje **1**

Osnove nemačkog jezika

ajbolji način da naučite nov jezik jeste da mu se odmah prepustite, bez okolišanja. U ovom poglavlju bavićete se onim delom nemačkog jezika koji vam je možda već poznat iz engleskog. Otkrićete neke popularne nemačke izraze i saznati zašto treba da budete oprezni sa rečima poznatim kao "lažni prijatelji", to jest, rečima koje deluju isto u oba pomenuta jezika, ali zapravo imaju različita značenja. U odeljku o izgovoru upoznaćete se s nemačkim alfabetom i naučiti da izgovarate reči tako da zvuče isto kao da vam je nemački jezik maternji.

Započnimo onim što možda već znate

Budući da i nemački i engleski spadaju u germanske jezike, postoje reči koje su iste ili slične u oba jezika. Reči koje potiču iz istog izvora nazivaju se *srodne reči* (engl. *cognates*). Druga grupa reči koja je zajednička nemačkom i engleskom jeziku potiče iz latinskog jezika i poznata je svima kojima su ti jezici maternji. Mnoge od tih reči imaju direktne ekvivalente u nemačkom jeziku (na primer, imenice koje se završavaju nastavkom -tion).

Prijateljsko društvo: dečji vrtić i tome slično (najbliži srodnici)

Sledeće reči se pišu na isti način i imaju isto značenje i u nemačkom i u engleskom jeziku. Jedina razlika je u izgovoru, a u nekim slučajevima i on je isti, što će biti obeleženo na odgovarajući način (iza takvih reči pisaće "izgovara se kao na engleskom"). Verovatno ćete primetiti i to da se u nemačkom jeziku imenice uvek pišu velikim početnim slovom. Pored toga, nemačke imenice imaju jedan od tri roda, što je na spisku ispred svake imenice obeleženo rečima **der** (muški rod), **die** (ženski rod) i **das** (srednji rod). U poglavlju 2 knjige 3 potražite detaljnije informacije o rodovima.

- >> der Arm (ruka)
- >> der Bandit (razbojnik)
- >> die Bank (banka)
- >> die Basis (osnova)
- >> blind (slep)
- >> die Butter (puter)
- >> digital (digitalan)
- >> elegant (elegantan)
- >> die Emotion (emocija)
- >> emotional (emocionalan)
- >> der Export (izvoz)
- >> der Finger (prst)
- >> die Hand (šaka)
- >> das Hotel (hotel)
- >> die Immigration (useljavanje)
- >> der Import (uvoz)
- >> die Inflation (inflacija)
- >> die Information (informacija)
- >> die Inspiration (inspiracija)
- >> das Instrument (instrument)
- >> international (međunarodni)
- >> irrational (iracionalan)
- >> legal (zakonit)
- >> liberal (liberalan)
- >> der Mast (jarbol)
- >> die Mine (mina)
- >> modern (moderan)

- >> der Moment (trenutak)
- >> die Motivation (motivacija)
- >> das Museum (muzej)
- >> der Name (ime)
- >> die Nation (nacija)
- >> normal (normalan)
- >> die Olive (maslina)
- >> parallel (paralelan)
- >> der Pilot (pilot)
- >> der Professor (profesor)
- >> das Radio (radio)
- >> die Religion (religija)
- >> das Restaurant (restoran)
- >> die Rose (ruža)
- >> der Service (servis)
- >> das Signal (signal)
- >> der Sport (sport)
- >> die Statue (skulptura)
- >> der Stress (stres)
- >> das System (sistem)
- >> das Taxi (taksi)
- >> der Tiger (tigar)
- >> tolerant (tolerantan)
- >> die Tradition (tradicija)
- >> der Tunnel (tunel)
- >> wild (divlji)
- >> der Wind (vetar)

Bliski srodnici

Mnog e reči, poput onih koje su prikazane u tabeli 1-1, pišu se gotovo isto i na nemačkom i na engleskom jeziku, a imaju i ista značenja. U tabeli 1-1 ilustrovano je i nekoliko najčešćih pravila za izgovaranje u nemačkom jeziku:

- >> Englesko c je **k** u većini reči nemačkog jezika.
- >> ou u engleskim rečima (kao u house ili mouse) često je ekvivalentno sa **au** u nemačkim rečima.
- >> Mnogi engleski pridevi koji se završavaju nastavkom -ic ili -ical imaju u nemačkom jeziku nastavak -isch.
- >> Neki engleski pridevi koji se završavaju nastavkom -y izgovaraju se u nemačkom kao -ig.
- >> Neke engleske imenice koje se završavaju nastavkom -y imaju u nemačkom nastavak -ie.
- >> Neki engleski pridevi koji se završavaju nastavkom -ly imaju u nemačkom nastavak -lich.

TABELA 1-1 Reči sličnog značenja koje se pišu različito

Nemački jezik	Engleski jezik
die Adresse (adresa)	address
der Aspekt (aspekt)	aspect
der Bär (medved)	bear
blond (plavokos)	blond(e)
die <i>Blu</i> se (bluza)	blouse
braun (<i>braon</i> [izgovara se kao na engleskom])	brown
die Demokratie (demokratija)	democracy
direkt (direktan)	direct
der Doktor (lekar)	doctor
exakt (tačan)	exact
exzellent (odličan)	excellent
fantastisch (fantastičan)	fantastic
der Fisch (riba)	fish
das Glas (čaša)	glass
das Haus (kuća)	house
hungrig (gladan)	hungry
indirekt (indirektan)	indirect
die Industrie (industrija)	industry
die Infektion (infekcija)	infection

 TABELA 1-1
 Reči sličnog značenja koje se pišu različito (nastavak)

Nemački jezik	Engleski jezik
das Insekt (insekt)	insect
der Kaffee (kafa)	coffee
das Knie (koleno)	knee
die Komö <i>die</i> (komedija)	comedy
die Kondition (kondicija)	condition
konservativ (konzervativan)	conservative
der Kontinent (kontinent)	continent
das Konzert (koncert)	concert
die Kul <i>tur</i> (kultura)	culture
logisch (logičan)	logical
das Mandat (mandat)	mandate
der Mann (čovek)	man
die Maschine (mašina)	machine
die Maus (miš [izgovara se kao na engleskom])	mouse
die Methode (metoda)	method
die Mobilität (mobilnost)	mobility
die Musik (muzika)	music
die Nationalität (nacionalnost)	nationality
die Natur (priroda)	nature
offiziell (službeni)	official (pridev)
der Ozean (okean)	ocean
das Pa <i>pier</i> (papir)	paper
das Parlament (parlament)	parliament
perfekt (savršen)	perfect
politisch (politički)	political
potenziell (potencijalan)	potential (pridev)
praktisch (praktičan)	practical
das Programm (program)	program
das Salz (so)	salt
der Scheck (ček)	check
sonnig (sunčano)	sunny
der Supermarkt (supermarket)	supermarket
das Telefon (telefon)	telephone
die Theo <i>rie</i> (teorija)	theory

TABELA 1-1 Reči sličnog značenja koje se pišu različito (nastavak)

Nemački jezik	Engleski jezik
die Tragödie (tragedija)	tragedy
die Walnuss (orah)	walnut

Lažni prijatelji

Kao i svaki drugi jezik, i nemački sadrži "lažne prijatelje" – reči koje su vrlo slične engleskim rečima, ali imaju sasvim različito značenje. Dok budete čitali sledeći spisak, videćete zašto prema svakoj novoj reči nemačkog jezika treba da se odnosite pažljivo, pogotovo ako liči na englesku reč, sve dok ne pronađete njeno pravo značenje na srpskom jeziku:

- >> After: Da ne biste došli u neprijatnu situaciju, dobro zapamtite značenje ove reči. Ovako se na nemačkom kaže anus, a ne nakon (engl. after). Nemačka reč za nakon je nach ili nachdem.
- >> aktuell: Ova reč znači najnoviji i važeći, a ne stvarni (engl. actual). Nemački prevod za reč stvarni je tatsächlich.
- >> also: Ova reč znači dakle, stoga ili prema tome, a ne takođe (engl. also). Nemačka reč za takođe je auch.
- >> bald: Ova reč znači *uskoro* i njome se ne opisuje neko ko ima malo ili nimalo kose na glavi. Nemačka reč za *ćelav* (engl. *bald*) jeste kahl ili *glatz*köpfig.
- **>> bekommen**: Ovaj glagol je važan i treba da ga zapamtite. On znači *dobiti,* a ne *postati* (engl. *to become*). Nemačka reč za *postati* je **werden**.
- >> Boot: Ovo je *čamac*, a ne čizma (engl. *boot*), za koju se na nemačkom jeziku kaže *Stiefel*. Jedrilica (engl. *sailboat*) je na nemačkom *Segelboot*.
- >> **brav**: Ova reč ima značenje *pristojan*, a ne *hrabar* (engl. *brave*). Nemačka reč za *hrabar* je *ta*pfer.
- >> Brief: Ovo je imenica i znači *pismo*, a ne *sažet* (engl. *brief*). Nemački prevod engleskog prideva *sažet* je **kurz**, a za englesku imenicu *brief* prevod je *Auftrag* ili *Unterlage*.
- >> Chef: Ovo je nemačka reč za osobu od koje se primaju naređenja (drugim rečima, za šefa ili nadređenu osobu), a ne za nekoga ko je zadužen za kuvanje. Nemačka reč za kuvara (engl. chef) jeste Küchenchef ili Chefkoch. Kuvanje se na nemačkom kaže Koch.
- >> eventuell: Ovo znači moguć ili moguće, a ne konačan (engl. eventual) ili konačno (engl. eventually), što se na nemačkom kaže schließlich.
- >> fast: Ovo je prilog i znači skoro nikako ne označava brzinu vozača na trkama Formule 1. Nemačka reč za brzo (engl. fast) jeste schnell ili rasch.
- >>> genial: Ovaj pridev opisuje genijalnu ideju ili osobu, i nema nikakve veze sa vedrinom i dobrim raspoloženjem. Nemačka reč za vedar (engl. genial) je heiter.

- >> Gift [izgovara se kao na engleskom]: Značenje ove nemačke reči je otrov, i zato kada želite svom nemačkom domaćinu da uručite poklon (engl. gift), treba da kažete da za njega imate Geschenk naravno, pod uslovom da mu ne poklanjate nešto poput pesticida ili zelene mambe.
- >> Handy: Ovo je nemačka reč za mobilni telefon. Nemački ekvivalent za praktičan (engl. handy) jeste praktisch, geschickt ili handlich.
- >> Hut: Ova reč znači šešir. Nemačka reč za kolibu (engl. hut) jeste Hütte.
- >> Kind: Ovako se na nemačkom kaže *dete.* Ovo nema veze ni sa čim *ljubaznim* (engl. *kind*), što je na nemačkom **nett**, **lieb** ili *lie*benswürdig.
- >> **Komfort**: Ova reč znači *pogodnost* na primer, komfor koji očekujete u hotelu sa pet zvezdica a ne *uteha* (engl. *comfort*). Nemački glagol koji ima značenje *utešiti* [nekoga] jeste *trösten*.
- >> Kost: Ovo je nemačka reč za *hranu* ili *jelo*. Na primer, termin *Fein*kost se odnosi na prodavnice u kojima možete da kupite fine i probrane prehrambene proizvode. Nemački glagol *koštati* (engl. *to cost*) jeste *kosten*.
- **>> kurios**: Ova reč zapravo znači *čudan*, a ne *radoznao* (engl. *curious*). Nemačka reč za *radoznao* je *neugierig*.
- >> Mist [izgovara se kao na engleskom]: Budite pažljivi sa upotrebom ove reči, jer ona na nemačkom jeziku zapravo znači *đubre*! Ona ne opisuje maglu ili izmaglicu koju stvara vlaga u vazduhu, što se naziva *Nebel* ili **Dunst**.
- >> Mobbing [izgovara se kao na engleskom]: Značenje ove reči je maltretirati ili uznemiravati. na radnom mestu. Nemačka reč za rulju (engl. mob) jeste Pöbel ili Rotte, a nemački prevod glagola uznemiravati (nekoga, na radnom mestu) jeste anpöbeln.
- >> Most: Ovo je nemačka reč za nefermentisani voćni sok, a u južnim delovima nemačkog govornog područja označava mlado vino. Nemačka reč za većinu (engl. most) jeste das meiste; na primer, die meisten Leute (većina ljudi).
- >> Oldtimer [izgovara se kao na engleskom]: Nemci ovu reč koriste za stari automobil. Stariji čovek, poput onih koje zamišljate u stolici za ljuljanje i s lulom u ustima, naziva se alter Hase, što bi u bukvalnom prevodu značilo stari zec.
- >> ordinär: Ova reč znači *vulgarno*, a ne *obično* (engl. *ordinary*). Nemačka reč za *obično* je **normal** ili **gewöhnlich**.
- >> pathetisch: Ovo znači preterano emotivno, a ne jadno (engl. pathetic) to se u nemačkom kaže jämmerlich ili armselig.
- >> plump: Nemačko značenje je *nespretan* ili *netaktičan,* a ne *punačak* (što je u nemačkom *rund*lich).
- >> **Präservativ**: Poštedećete sebe neprijatnosti ako zapamtite da ova reč na nemačkom označava *kondom*. Nemački ekvivalent za *konzervans* (engl. *preservative*) jeste **Konservierungsmittel**.
- >> Provision: Značenje ove reči je *provizija*, a ne *snabdevanje*. Nemačka reč za *snabdevanje* (engl. *provision*) jeste *Vors*orge ili *Versor*gung.

- Rat: Ova reč označava savet ili savetnika. Nemačka reč za pacova (engl. rat) jeste Ratte.
- >> Rock: Značenje ove reči je suknja. Nemačka reč za kamen je Fels. Međutim, i Nemci za rok muziku (engl. rock music) kažu Rockmusik.
- >> See: Ova reč znači jezero (der See) ili more (die See, das Meer). Glagol videti (engl. to see), na nemačkom je sehen.
- >> sensibel: Značenje ove reči je osetljiv a ne razuman (engl. sensible), što se prevodi kao vernünftig.
- >> Smoking [izgovara se kao na engleskom]: U nemačkom ova reč označava isto što i u srpskom *večernje odelo, smoking*. Glagol *pušiti* (engl. *to smoke*), na nemačkom je *rauchen*.
- >> spenden: Značenje u nemačkom jeziku je donirati, a ne trošiti (engl. spend), što se na nemačkom kaže [geld] ausgeben.
- >> sympathisch: Ova reč znači dopadljiv ili simpatičan, a ne saosećajan. Nemačka reč za saosećajan (engl. sympathetic) jeste mitfühlend ili verständnisvoll.
- >> Taste: Značenje ove reči je dirka (na muzičkom instrumentu) ili taster (na računaru ili mašini). Nemačka reč za ukus (engl. taste) jeste Geschmack. Ključ, kao predmet kojim se otključavaju ili zaključavaju vrata (engl. key), naziva se Schlüssel.

Zajmodavci i zajmoprimci

U engleskom jeziku usvojeno je nekoliko nemačkih reči koje su zadržale svoje značenje, kao što su *Kindergarten* (dečji vrtić), *Angst* (strah), *kaputt* (slomljen), *Ersatz* (odšteta), *Sauerkraut* (kiseli kupus), *Zeitgeist* (duh vremena) i *Wanderlust* (želja za putovanjem).

Međutim, broj takvih nemačkih reči veoma je mali u poređenju s brojem engleskih reči koje su našle svoje mesto u nemačkom jeziku. Kombinacije engleskih i nemačkih reči povremeno stvaraju vrlo čudne jezičke konstrukcije. Na primer, možda ste već čuli izraz **das ist total in/out** (ovo je potpuno in/out) [in/out se izgovara kao na engleskom] ili **Sie können den File downloaden** (možete da preuzmete datoteku) [file se izgovara kao na engleskom].

Sledi spisak nemačkih reči koje su pozajmljene iz engleskog jezika. Obratite pažnju na to da su sve one zadržale engleski izgovor, sa jednim izuzetkom: pozajmljeni glagoli su "germanizovani", što znači da predstavljaju kombinaciju engleskog glagola, kao što je *kill* ili *jog*, i nemačkog nastavka -**en**, pomoću kojeg se formira infinitiv (neodređeni oblik) glagola – *ubiti* (engl. *to kill*) i *trčati* (engl. *to jog*). U poglavlju 1 knjige 3 pronaći ćete više detalja o nemačkim glagolima i neodređenim oblicima.

- >> das Baby (beba)
- >> der Boss (šef)
- >> das Business (poslovanje)
- >> das Catering (dostava hrane)
- >> die City (centar grada)
- >> der Computer (računar)
- >> cool (staložen)
- >> das Design (dizajn)

- >> das Event (događaj)
- >> Fashion (koristi se bez člana) (moda)
- >> das Fast Food (brza hrana)
- das Feeling (osećaj)
- >> flirten (flertovati)
- >> der Headhunter (lovac na glave)
- >> Hi (zdravo)
- **>> hip** (*kuk*)
- >> der Hit (hit)
- >> das Hotel (hotel)
- >> das Internet (internet)
- >> das Interview (interviu)
- >> der Jetlag (džet leg)
- >> der Job (posao)
- >> joggen (džogirati)
- >> killen (ubiti)
- >> klicken (kliknuti)
- >> managen (upravljati)
- >> der Manager (menadžer)
- >> das Marketing (marketing)

- >> das Meeting (sastanak)
- >> Okay (u redu)
- >> online (na mreži)
- >> outsourcen (angažovati spoljne saradnike)
- >> die Party (zabava)
- >> pink (ružičasto)
- >> das Shopping (kupovina)
- >> die Shorts (šorts)
- >> die Show/Talkshow (šou / tok šou)
- >> das Steak (šnicla)
- >> stoppen (zaustaviti)
- >> surfen (jahati na talasima, pretraživati internet)
- >> das Team (tim)
- >> der Thriller (triler)
- >> der Tourist (turista)
- >> der Trainer (trener)
- >> das T-Shirt (majica kratkih rukava)
- >> der Workshop (radionica)
- >> Wow (oho, opa, čoveče itd.)

Pričam ti priču

Pročitajte sledeću konverzaciju – naravno, s blagom rezervom i osmehom na licu. Pomoću nje ćete dobiti predstavu o tome koliko je engleskih reči skliznulo u nemački jezik i sigurno vam neće promaći brojni primeri izmešanih jezika u jednoj jedinoj konverzaciji. U ovom scenariju, dve prijateljice, Klaudija i Jana, sreću se na ulici. Primetićete da neki termini imaju malo drugačije značenje u nemačkom jeziku.

Klaudija: Hi Jana, wie geht's? Wie ist der neue Job?

[hi i job se izgovaraju kao na engleskom] Zdravo, Jano, kako si? Kako je na novom poslu?

Jana: Super! Heute war meine erste Presentation vor meinem big

Boss, und er war to*tal* cool.

[super, boss i **cool** izgovaraju se kao na engleskom]

Super! Danas sam imala prvu prezentaciju pred šefom i bilo je potpuno opušteno.

Klaudija: Wow! In meinem Office gibt es nur Stress. Mein Boss kann

nichts managen. Mein Kollege checkt nichts, und denkt, er

ist ein Sonnyboy, und alle anderen spinnen.
[wow, office i boy izgovaraju se kao na engleskom]

Čoveče! U mojoj kancelariji svi smo stalno pod stresom. Moj šef ne izlazi na kraj ni sa čim, a moj kolega je "neupućen" i misli da je

glavna faca, a da su svi ostali ludi.

Jana: Ich gehe shoppen. Kommst du mit?

Idem u kupovinu. Hoćeš li sa mnom?

Klaudija: Nein, danke. Gestern war ich in einem Outlet und habe ein

T-Shirt in pink und eine Jeans im Boyfriend-Look gekauft.

Ich gehe jetzt joggen. Bye-bye!

[outlet, T-shirt, pink, jeans, boyfriend-look, jog i bye-bye izgovaraju

se kao na engleskom]

Ne, hvala. Juče sam išla u jedan autlet i kupila roze majicu i par

farmerki u bojfrend stilu. A sada idem na džoging. Ćao!

Jana: Schade. Bye-bye!

Šteta. Ćao!

Popularni izrazi

Kao i u drugim jezicima, i u nemačkom postoji mnoštvo *idioma* – to jest, izraza koji su tipični za određeni jezik i kulturu. Kada te idiome prevedete reč po reč, oni mogu da zvuče čudno ili besmisleno i zato – da biste ih koristili na odgovarajući način – morate otkriti šta oni zaista znače.

Neki izrazi imaju engleske ili srpske ekvivalente koji su prepoznatljivi, pa ih nije teško pravilno upotrebljavati. Recimo, nemački idiom **ein Fisch auf dem Trockenen** u bukvalnom prevodu glasi *riba na suvom* (engl. *a fish on the dry*), što pomalo liči na engleski idiom *a fish out of water*. Postoje i nemački izrazi koje je malo teže protumačiti. Na primer, ako biste nemački izraz **Da liegt der Hund be-** *graben* rastavili na pojedinačne reči, verovatno bi vam bilo žao jadnog psa, jer ovo u suštini znači nešto poput *Tamo je sahranjen pas*. Međutim, srpski ekvivalent ima značenje *U tom grmu leži zec* (engl. *That's the heart of the matter*).

Sledi još nekoliko tipičnih nemačkih idioma:

Die Daumen drücken. (Držati palčeve.) Ovaj idiom se koristi u značenju "poželeti nekome sreću".

Wo sich Fuchs und Hase gute Nacht sagen. (Gde su lisica i zec rekli jedno drugom "laku noć".) Srpski ekvivalent bi bio Gde je bog rekao "laku noć", čime se opisuje neko zabačeno mesto.

Ich bin fix und fertig. Ovo znači Smožden/a sam ili Iscrpljen/a sam.

Du nimmst mich auf den Arm! Srpski ekvivalent je *Mora da se šališ* (engl. *You're pulling myleg!*)

Das ist ein Katzensprung. (*Mačji skok odavde.*) Ovaj idiom se koristi u značenju "u blizini".

*Schla*fen wie ein *Mur*meltier. (*Spavati kao mrmot.*) Srpski i engleski ekvivalenti su *Spavati kao klada* (engl. *Sleep like a log*).

Osim ovih idioma, postoje mnogi praktični i često korišćeni nemački izrazi koji se lako uče. Slede neki od najčešće upotrebljavanih:

Prima!/Klasse!/Toll! (Sjajno!)

Fertig. (Spreman/spremna. / Gotovo.) Ovo može biti pitanje ili izjava.

Genau. (Tačno. / Baš tako.) Ovim se može izraziti slaganje s nekim.

Es tut mir leid. (Žao mi je.) Koristite ovo kada se zbog nečega izvinjavate.

Aber . . . (Ali . . .)

Quatsch! (Gluposti!)

Einverstanden. (Može. / U redu.)

Vielleicht. (Možda.)

Eventuell. (Moguće. / Eventualno.) Može se koristiti samostalno ili u rečenici.

Mach's gut. (Opušteno.) Ovo je neobavezan način pozdravljanja pri odlasku.

Wie, bitte? (Kako? / Molim?)

Das macht nichts. (Nema veze. / U redu je.)

Nicht der Rede wert. (Nije vredno pomena.)

Schade! (Šteta!)

So ein Pech! (Maler!)

Viel Glück! (Srećno!)

Oder?/Nicht? (Zar nije tako? / Šta ti misliš?)

Bis dann! (Vidimo se!)

Bis bald! (Vidimo se uskoro!)

Osnove izgovora

Da biste pravilno govorili neki strani jezik, morate savladati osnove njegovog izgovora. Ključ za to je da počnete od pojedinačnih slova i otkrijete kako ona zvuče kada se izgovore. Nakon toga možete da pređete i na slogove, reči i – konačno – na rečenice. Sve ostalo se svodi na vežbanje, vežbanje, vežbanje...